



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Explicatâ definitione personæ, sententia affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

ARTICVLVS I.

Virum ratio personæ verè & propriè reperiatur in Divinis.

§. I.

Explicatâ definitione personæ, sententia affirmativa statuitur.

A Nequam quæsitio respondeamus, definitio personæ in communi, à Boëtio tradita, & à D. Thoma hic art. 1. approbata, breviter explicanda est.

Sic ergo definitur persona à Boëtio: *Persona est rationalis nature individua substantia.* In qua definitione, primò *substantia*, ponitur loco generis, & supponit pro substantia completa. Quare per hanc particulam, non solum accidentia, sed etiam substantia incompleta, ut partes, tam intellectuales, tum essentialis excluduntur à ratione personæ, & idè animæ rationalis, quamvis propria gaudeat substantiâ, & separata à corpore existat, in se tamen separationis non potest dici persona. Secundo additur *ly individua*, ut per hoc excludatur naturæ universales, & secundæ substantiæ, scilicet generæ & species, quæ propriè personæ non sunt. Unde D. Thomas hic art. 1. ad 2. ait, per hoc quod additur *individua*, trahi substantiam adstantem pro substantia prima, quæ à Græcis *hypostasis* dicitur, & quæ supra singularitatem addit incommunicabilitatem. Propter quod Richardus à S. Victor, ad maiorem huius definitionis explicationem, addit ad *individua* substantiam, particulam, *incommunicabilis*, quæ (ut notat D. Thomas in 3. ad Annibal. dist. 5. quæst. unica art. 2.) triplicem communicabilitatem à persona excludit, scilicet communicabilitatem universalis ad inferiora, partis ad totum, & naturæ ad suppositum, à quo sustentatur, vel terminatur. Quamobrem licet humanitas Christi sit substantia individua, & completa, quia tamen communicatur alteri ut supposito sustentanti, scilicet Verbo Divino, non potest dici persona: nec similiter natura divina, quamvis secundum se gaudeat substantiâ absolutâ (ut infra ostendimus) quia communis est tribus Suppositis, à quibus terminatur, & sustentatur incommunicabilis.

Denique prædictæ definitioni additur, *rationalis seu intellectualis nature*, ut per hoc excludatur à ratione personæ supposita naturarum irrationalium. Unde D. Thomas hic art. 2. docet suppositum primam substantiam, personam, hypostasim ita inter se comparari, ut suppositum & prima substantia sint omnino idem; sicut & modo ex communi usu pro eodem sumuntur persona & hypostasis. Persona verò seu hypostasis non differt à supposito seu prima substantia, nisi ut inferioris à suo superiori; quia persona non dicitur nisi de primis substantiis naturæ intellectualis; suppositum verò dicitur de omnibus primis substantiis cuiuscumque naturæ. Hæc definitione personæ præmissâ & expolitâ, inquirimus utrum ratio personæ sic explicata, verè & propriè reperiatur in Divinis?

Sententiam negativam olim tenuisse Laurentium Vallam Grammaticum, libro 6. elegantiarum cap. 3. 4. referunt Recentiores. Fundamentum illius erat: quia existimabat nomen personæ non significare substantiam, sed animi vel corporis

A qualitatem, per quam unus homo differt ab alio ex quo sit quòd una & eadem res, seu substantia, plures dicatur gerere personas; quia plures representat, aut vice earum fungitur. Vnde olim Sabelius, licet crederet in Deo unicum tantum dari suppositum, unumque subsistens; quia tamen plurimum munere fungi dicebat; Patris per creationem, Filij per incarnationem; & Spiritus Sancti per rationalis creaturæ sanctificationem; plures in Deo admittere personas non renebat.

In Deo tamen verè & propriè rationem personæ reperiri, tanquam de fide certum, tenendum est. ita enim definitur in variis Conciliis, præsertim in Toletano II. in confessione fidei, & in Lateranensi cap. firmiter, tenetque communis usus Ecclesiæ, & universalis Patrum ac Theologorum consensus. Vnde in Symbolo Athanasij dicitur: *Alia est persona Patris, alia filij, alia spiritus sancti*. Sed ubi alia & alia persona cum proprietate inveniuntur, reperitur etiam cum proprietate persona: Ergo ratio personæ propriè reperitur in Deo. Ratio etiam id suadet. Persona enim, ut ostendimus, est rationalis, seu intellectualis naturæ individua (id est incommunicabilis) substantia: Sed in Deo est intellectualis natura, & substantia incommunicabilis, ut infra patebit; ergo in illo ratio personæ invenitur.

Præterea, ut discurret D. Thomas hic art. 3. Quidquid perfectionis & dignitatis est, reperitur in Deo: Sed persona significat quod est perfectissimum in tota natura: Ergo propriè reperitur in Deo. Probatur Minor: nam persona ex parte naturæ importat quod sit intellectualis, quæ est ex genere suo omnium naturarum dignissima; modus etiam existendi quem dicit, dignissimus est, scilicet quod sit per se existens: Ergo persona significat id quod est perfectissimum in tota natura.

Ad fundamentum verò, seu potius observationem Grammaticalem Laurentij Vallæ, dicendum est cum D. Thoma in I. dist. 26. quæst. 1. art. 2. ad 1. iudicium de nomine non debere esse secundum id à quo imponitur, sed secundum id ad quod significandum instituitur: lapis enim dicitur à lædendo pedem, & tamen omne quod lædit pedem non est lapis. Quamvis ergo nomen personæ sit impositum à representando, seu à personando; quia, ut notat Boëtius in libro de duabus naturis, olim in comœdiis recitatores ad representandum aliquem cuius gesta recitabant, larvâ quâdam faciem velabant, & sic recitationem suam personabant: inde tamen tractum est nomen ad significandos ipsos homines substantialiter in se; & hoc modo frequens est usus huius vocis in iure civili, cum agitur de actione seu injuria personarum; imò & in scriptura, ut patet ex illo Sapientiæ 6. *non subtrahet personam cuiusdam Deus*: & ex illo Actuum 10. *Non est personarum acceptor Deus*; & ex Symbolo Athanasij, ubi habetur: *neque confundentes personas* græcè dicitur *πρόσωπον*. Tandem apud Theologos idem nomen usurpatum est, ad significandam cuiuscumque intellectualis naturæ, sive divinæ, sive Angelicæ, sive humanæ, individua & incommunicabilem substantiam.

§. III.

Solvuntur objectiones.

OBJicies primò: Persona est rationalis naturæ individua substantia: Sed Deus non est propriè substantia: Ergo nec persona propriè.